

Resultaten koopkrachtonderzoek KBO-PCOB 2018

Dit onderzoek is in opdracht van KBO-PCOB uitgevoerd door bureau TeraKnowledge® in juni 2018 door middel van online interviews. Aan dit onderzoek namen 1.200 mannen en vrouwen deel met een gemiddelde leeftijd van 74 jaar. Op de variabelen geslacht, leeftijd, woongebied, geloof en opleiding representeert deze steekproef de werkelijke verdeling van de senioren in Nederland.

Hoe staan we ervoor?

Ruim 8 van de 10 gepensioneerde senioren hebben buiten hun pensioen ook nog een aanvullend pensioen van gemiddeld 1.100 euro bruto per maand. De verschillen hierbij zijn zeer groot. Zo ontvangen ruim 3 van de 10 senioren een aanvullend pensioen van 500 euro of minder en een kwart ontvangt een bedrag van 1.500 euro of meer bruto per maand. Verder heeft tweederde eigen vermogen opgebouwd zoals spaargeld, beleggingen, koopsom- en lijfrentepolissen of contant geld. Bijna 6 van de 10 senioren hebben een eigen huis waarvan 40% hun hypotheek nog steeds moet betalen. De rest heeft de hypotheek afgelost.

Hoe was het afgelopen financiële jaar?

Bijna twee 2 van de 10 senioren hebben het afgelopen jaar vaker moeten afzien van medische zorg of verzorging vanwege de eigen bijdrage, het meest van tandheelkundige hulp, de fysiotherapeut, aanschaf van medicijnen in de apotheek en huishoudelijke hulp, maar ook maagbeschermers, controles van de specialist zoals de huid-check van de dermatoloog, mondhygiëne, een nieuwe bril en nieuwe orthopedische schoenen. Het is begrijpelijk dat men zich zorgen maakt over de kosten van de zorg. 9 van de 10 senioren hebben het afgelopen jaar het eigen risico van de zorgverzekering 'volgemaakt'. Verder is 1 van de 10 senioren het afgelopen jaar in de problemen gekomen met het betalen van alledaagse zaken zoals de vervanging van huishoudelijke apparaten, reparaties van apparaten, vervanging van versleten kleding en schoenen en zelfs bij het doen van de boodschappen. En dat houdt ons bezig; maar liefst 3 van de 10 senioren liggen wakker van hun huidige of toekomstige financiële situatie. De meeste zorgen maken zij zich over de betaalbaarheid van de zorg (33%), onvoorziene financiële tegenvallers zoals een kapotte wasmachine (32%) en de betaalbaarheid van hun woning (11%).

Kunnen we een financiële tegenvaller opvangen?

23% zegt in de problemen te komen wanneer hun maandelijkse zorgpremie met 10 euro per maand zou stijgen. Een onverwachte belastingaanslag van 400 euro die binnen twee weken betaald moet worden, levert voor een kwart van de Nederlandse senioren problemen op. Verder zou de helft in de problemen komen wanneer het verplichte eigen risico voor de zorg wordt verhoogd van 385 euro naar 500 euro. Ook hier weten de meeste senioren niet hoe ze dit zouden moeten oplossen. En dan de jaarlijkse factuur met de kosten voor de gemeentelijke vergoedingen. Wanneer deze op de deurmat valt, moet 1 van de 10 senioren om een betalingsregeling te vragen en 6% regelt iets anders, zoals lenen bij de kinderen.

De appel voor de dorst

Het eigen vermogen is gespaard voor de uitvaart (44%), om leuke dingen mee te doen (ook 44%), voor de (klein)kinderen als erfenis (34%) en voor de (klein)kinderen om weg te geven bij leven (26%). Het geheel is meer dan 100% in verband met meerdere keuzemogelijkheden. Tot slot heeft 34% het vermogen opgebouwd voor dingen als vervanging van kapotte apparaten, verhuizing, onvoorziene tegenvallers en de verbouwing van het huis. Maar het eigen vermogen zal volgens bijna 6 van de 10 niet worden gebruikt waarvoor het is opgebouwd. Het zogenaamde appeltje voor de dorst zal volgens de meesten moeten worden besteed aan zorg en verzorging en Wmo-gerelateerde zaken zoals de eigen bijdrage voor bijvoorbeeld een rollator.

Eigen vermogen

Ruim 3 van de 10 Nederlandse senioren heeft geen eigen vermogen. Deze groep van 1,1 miljoen senioren is daardoor financieel kwetsbaarder dan senioren die wél eigen vermogen hebben. Zo komt maar liefst ruim de helft van de senioren zonder eigen vermogen in de problemen wanneer zij een onverwachte belastingaanslag zouden krijgen van 400 euro. Bij de senioren mét eigen vermogen is dit veel minder, namelijk 7%. En maar liefst vier keer zoveel senioren zonder eigen vermogen hebben problemen om de nota gemeentelijke vergoedingen te betalen en tweeënhalve keer zoveel hebben het afgelopen jaar moeten afzien van zorg vanwege geldgebrek. De financieel kwetsbare senior is vaker alleenstaand en vaker vrouw.

Nog niet met pensioen?

13% van de respondenten heeft nog niet de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, de gemiddelde leeftijd van deze groep is 63 jaar. Het lijkt erop dat deze groep er financieel minder rooskleurig voorstaat.

Onderwerp	Gepensioneerd	Niet gepensioneerd
Eigen vermogen	67%	47%
Belastingaanslag van €400 betalen	20% in problemen	49% in problemen
Eigen risico naar €500	50% problemen	64% problemen
Uitstaande schulden, buiten hypotheek	6%	12%
Meer op uitgaven letten dan een jaar geleden	49%	66%
Woont in huurhuis	40%	45%
Heeft rood gestaan afgelopen jaar	24% Ja	33% Ja
Tevredenheid met het leven, in relatie tot financiën	7,6	6,9
Wakker liggen van financiële situatie	23%	62%
Nota gemeentelijke vergoedingen betalen in één keer	Geen probleem 63%	Geen probleem 43%
Afgezien van bezoek arts vanwege kosten	14%	24%
In financiële problemen gekomen afgelopen jaar	7% Ja	22% Ja
Creatiever geworden met geld en bezuinigen	36%	68%

Advies aan de vijftigers

Ruim 4 van de 10 senioren hebben een advies dat ze graag aan vijftigers willen geven. Het meest wordt de jongere senior geadviseerd om zuinig te leven, geen schulden te hebben op het moment van pensionering – zoals de hypotheek, niet té vroeg te stoppen met werk en vooral te sparen, zodat je een buffer hebt om tegenslagen te kunnen opvangen. En als je iets van die buffer overhoudt, kun je dat gebruiken om leuke dingen mee te doen. Tot slot, wees vooral tevreden met wat je hebt, let op je gezondheid en heb plezier in het leven.

Vergelijking met eerder koopkrachtonderzoek van KBO-PCOB

Dit is het vijfde jaarlijkse KBO-PCOB koopkrachtonderzoek en het volgende patroon tekent zich af. Over de periode 2014 tot en met 2016 zagen we een afnemend vertrouwen in de financiële toekomst met elk jaar weer minder geld op de rekening. In 2017 leken de zaken te verbeteren, zo werd er iets minder bezuinigd, we stonden minder vaak rood, lagen minder vaak wakker van onze financiële situatie, en ons pensioen zou er minder op achteruit gaan dan voorgaande jaren. In het huidige jaar echter lijkt het tij zich wederom te keren. Geen enkele meting gaf een continuering van de trendbreuk zoals te zien in 2017. Een voorbeeld: In 2016 zei 55% dat ze in vergelijking met één jaar geleden minder geld op hun bankrekening kregen. In 2017 was dit 33% en in het huidige jaar is dit weer opgelopen tot 44%.

Top-6

Waar geven we het liefst ons geld aan uit?

1 Cadeaus voor (klein)kinderen	56%
2 Uitjes en dagjes weg	52%
3 Reizen	39%
4 Goede doelen	37%
5 Uit eten en drinken	35%
6 Cultuur, theater, musea, concerten	31%

Het geheel is meer dan 100% in verband met meerdere keuzemogelijkheden.

Opvallende resultaten:

- 2%** koopt nog weleens iets op de pof, het meest bij de bakker of de voetbalvereniging.
- 25%** heeft het afgelopen jaar – dus sinds juni 2017 - rood gestaan op hun lopende rekening. Gemiddeld stond men 36 dagen rood.
- 26%** heeft spijt van eigen financiële beslissingen (beleggingen, slechte pensioenopbouw, etc).
- 51%** moet meer op hun uitgaven letten dan een jaar geleden.
- 76%** van de gepensioneerden vindt dat ze goed worden geïnformeerd over hun pensioen.
- 75%** verwacht dat hun pensioen volgend jaar hetzelfde blijft, 21% verwacht lager; 4% verwacht hoger.
- 62%** is het oneens met de stelling dat senioren evenredig meeprofiteren van de aantrekkende economie 10% is het daarmee eens en 28% neemt een middenpositie in.
- 64%** vindt dat gepensioneerden meer inleveren dan werkenden, 10% zegt andersom, 18% gelijk.